

بِسْمِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

# مجموعه قوانین انرژی هسته‌ای



تدوین:  
مهدی نریمان پور

انتشارات چتر دانش

عنوان قراردادی	: ایران. قوانین و احکام
	Iran. Laws, etc
عنوان و نام پدیدآور	: مجموعه قوانین انرژی هسته‌ای / تدوین مهدی نریمان‌پور.
مشخصات نشر	: تهران: چتر دانش، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	: ۳۴۱ ص؛ ۵/۱۴ × ۵/۲۱ س.م.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۴۱۰-۳۴۹-۷
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
موضوع	: انرژی اتمی -- قوانین و مقررات -- ایران
موضوع	: Nuclear energy -- Law and legislation -- Iran
شناسه افزودن	: نریمان‌پور، مهدی، ۱۳۷۱-، گردآورنده
رده بندی کنگره	: KMH۳۰۱۲
رده بندی دیویی	: ۳۴۳/۰۹۲۵۰۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۸۰۵۸۱۹

نام کتاب	: مجموعه قوانین انرژی هسته‌ای
ناشر	: چتر دانش
تدوین	: مهدی نریمان‌پور
نوبت و سال چاپ	: اول - ۱۳۹۸
شمارگان	: ۱۰۰۰
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۴۱۰-۳۴۹-۷
قیمت	: ۱۸۰۰۰۰ تومان

فروشگاه مرکزی: تهران، میدان انقلاب، خ منبری جاوید (اردیبهشت شمالی)، پلاک ۸۸

تلفن مرکز پخش: ۶۶۴۹۲۳۲۷ - تلفن فروشگاه کتاب: ۶۶۴۰۲۳۵۳

پست الکترونیک: nashr.chatr@gmail.com

کلیه حقوق برای مؤلف و ناشر محفوظ است.

## سخن ناشر

رشته‌ی حقوق با تمام شاخه‌ها و گرایش‌هایش، به‌منزله‌ی یکی از پرطرفدارترین رشته‌های دانشگاهی کشور، تعداد فراوانی از دانشجویان علوم انسانی را به‌خود جلب کرده است؛ دانشجویانی که پس از تحصیل، وارد عرصه‌ی خدمت شده و در مناصب و جایگاه‌های گوناگون به ایفای وظیفه مشغول می‌شوند.

منابعی که در دانشکده‌های حقوق، مبنای کار قرار گرفته و تحصیل دانشجویان بر مدار آن‌ها قرار دارد، در واقع، مجموعه‌ی کتب و جزواتی هستند که طی سالیان متمادی چنان‌که باید تغییر نیافته و خود را با تحولات و نیازهای زمانه هماهنگ نکرده‌اند.

این، درحالی است که نیاز مبرم دانش‌پژوهان به مجموعه‌های پربار و سودمند، امری انکارناپذیر است. به‌این‌ترتیب، ضرورت تدوین کتب غنی و ارزشمند برای رفع نیازهای علمی دانشجویان رشته‌ی حقوق و نیز رشته‌های متأثر از آن، باید بیش از گذشته مورد توجه قرار گیرد؛ کتاب‌هایی که روزآمدی محتوای آن‌ها از یک سو و تناسب آن‌ها با نیاز دانش‌پژوهان از سوی دیگر، مورد توجه و لحاظ ناشر و نویسنده، قرار گرفته باشد.

**مؤسسه‌ی آموزش عالی آزاد چتردانش**، در مقام مؤسسه‌ای پیشگام در امر نشر کتب آموزشی روزآمد و غنی، توانسته است گام‌های مؤثری در همراهی با دانشجویان رشته‌ی حقوق بردارد. این مؤسسه افتخار دارد که با بهره‌مندی از تجربیات فراوان خود و با رصد دقیق نیازهای علمی دانشجویان، به تولید آثاری همت‌گمارد که مهم‌ترین دستاورد آن‌ها، تسهیل آموزش و تسریع یادگیری پژوهندگان باشد. انتشارات چتر دانش امیدوار است با ارائه‌ی خدمات درخشان، شایستگی‌های خود را در این حوزه‌ی علمی بیش از پیش به منحصه‌ی ظهور برساند.

**فرزاد دانشور**

**مدیر مسئول انتشارات چتر دانش**

## مقدمه

نیاز مبرم جهان امروز به انرژی، بدیهی و غیرقابل انکار است؛ به طوری که هرگونه اختلال در کم‌وکیف آن، منجر به اختلال در صنایع و سایر زیرساخت‌ها خواهد شد. در گذر زمان، منابع مختلفی برای آن شناسایی شده است؛ از انرژی‌های فسیلی گرفته تا انرژی‌های خورشیدی و بادی که در دهه‌های اخیر مورد توجه قرار گرفته است. از جمله انرژی‌هایی که در طول چهل سال اخیر، مورد توجه خیلی از کشورها از جمله ایران قرار گرفته است، انرژی هسته‌ای است.

دانش هسته‌ای یکی از بحث‌انگیزترین مسائلی است که در طول دو دهه اخیر، عرصه سیاست داخلی و خارجی به خود دیده است. کشورهای توسعه‌یافته که خود فناوری هسته‌ای را در اختیار دارند مخالف دستیابی سایر کشورها به دانش هسته‌ای هستند؛ حال سؤالی که اینجا، بی‌جواب مانده این است که چرا این کشورها مخالف دستیابی سایر کشورها به این دانش هستند؛ ولی خود را ذی‌صلاح در برخورداری از این دانش می‌دانند. این همان نکته‌ای است که محمدرضا پهلوی نیز در مصاحبه‌ای به آن اشاره کرده و چنین گفته: «چرا برای شما (فرانسوی‌ها)، آلمانی‌ها و انگلیسی‌ها، داشتن سلاح اتمی یا هیدروژنی می‌تواند امری عادی باشد؛ ولی برای ایران نه. ایران نه عضو پیمان ناتو است و نه امکان حمایت خودکار از سوی کشور دیگری را دارد. چرا برای این اصل ساده و اساسی دفاع از خود، دفاع از منافع خود یک مشکل شمرده می‌شود؛ اما برای دیگران امری کاملاً عادی و معمولی».

اولین رئیس سازمان انرژی اتمی ایران نیز در دوران پهلوی، آقای اکبر اعتماد نیز در مصاحبه‌ای با شبکه چهار رادیو بی.بی.سی گفته: «ایران مشغول تحقیقاتی است که حق انجام آنها را دارد. نمی‌دانم چرا کشورهای غربی این تحریم را علیه ایران اعمال می‌کنند و فشار می‌آورند. چرا در مورد هند، پاکستان و اسرائیلی چنین نکردند؟ ایران ما باید در برابر فشارها مقاومت کند و به کشورهای غربی نشان بدهد که می‌تواند از خودشان و از منافعشان دفاع کنند».

ایشان همچنین می‌گویند: «شاه عقیده داشت که به اندازه کافی در منطقه قدرتمند است و می‌تواند از منافع ما در منطقه دفاع کند؛ بنابراین نیازی به بمب اتمی ندارد؛ اما به من گفت که اگر این وضعیت تغییر کند. مجبور خواهیم بود برای ساخت بمب اتمی اقدام کنیم».

جمهوری اسلامی ایران از بدو امر تصریح کرده که قصد ساخت و تولید بمب هسته‌ای ندارد و مهم‌ترین شاهد این امر، فتوا به حرمت تولید بمب هسته‌ای است که توسط آیت‌الله خامنه‌ای صادر شده. ایشان در این باره می‌فرمایند: «ما سلاح اتمی نداریم، سلاح اتمی هم نخواهیم ساخت؛ اما در مقابل تهاجم دشمنان چه آمریکا و چه رژیم صهیونیستی، برای دفاع از خودمان، در همان سطحی که دشمن حمله کند به آنها حمله خواهیم کرد».

مطابق کلام حضرت آیت‌الله خامنه‌ای منطق جمهوری اسلامی ایران در قبال قضیه هسته‌ای روشن است و آن منطق «استفاده صلح‌آمیز» از انرژی هسته‌ای است. حال سؤال قابل طرح این است که اگر جمهوری اسلامی درگیر یک جنگ گردد و دشمن حرص استعمال بمب هسته‌ای داشته باشد و اراده‌ای مبنی بر به‌کاربردن آن علیه کشورمان را داشته باشد، ما حق ساخت بمب هسته‌ای نداریم؟ این همان نکته است که مقام معظم رهبری در قسمت اخیر سخنان منقول در سطور بالا مبنی بر مقابله با دشمن در سطوح تهاجمی دشمن یعنی مقابله با دشمن با سطوح موازی متقابل به آن اشارتی کرده‌اند.

با وجود تصریح رهبری و عزم جمهوری اسلامی ایران بر استفاده صلح‌آمیز از انرژی هسته‌ای چرا کماکان ابرقدرت‌ها با دانش هسته‌ای مخالف هستند. به این سخن تا به حال جواب قانع‌کننده‌ای داده نشده است و بهانه‌ای این کشورها این است که ما ابرقدرت‌ها امین هستیم و استفاده درست از سلاح هسته‌ای را ما بلد هستیم این بهانه‌ای است که سعی می‌کنند سایر کشورها را با آن اقناع کنند. در جواب این کشورها باید گفت از کجا می‌توان شما را امین دانست؛ در حالی

که تاریخ سپاه و پر از استعمار و استثمار شما بهترین گواه بر امین ندانستن شما است و اصلاً چه نیازی به بمب هسته‌ای دارید؟ تا به حال بمب هسته‌ای چه نیازی از نیازهای بشر را تأمین کرده است؟ و بالفرض که گوییم برای تهدیدات مثلاً فضایی مناسب است؛ ولی باز هم می‌گوییم چرا در دست مثلاً سازمان خاصی نباشد به جای اینکه در دست برخی از کشورها قرار گیرد؟ و از مجموع رفتارهای آن‌ها این‌گونه برداشت می‌شود که این ابرقدرت‌ها خواهان این هستند که صرفاً تنها، آنها چنین دانشی داشته باشند و لا غیر تا در مقاصد شوم از آن استفاده کنند و اگر جنگی صورت گرفت علیه سایر کشورها به کار ببرند. حمله اتمی آمریکا به هیروشیما و ناکازاکی بهترین گواه بر مطلب اخیر است. امت اسلام و سایر جوامع صلح‌طلب باید نگرانی خود را با توجه غیرقابل اعتماد بودن این کشورها باید ابراز کنند و راه چاره‌ای بیندیشند و به‌ویژه با توجه به تقابل تمدن اسلام با تمدن غرب، این نگرانی بسیار به جاست و اندیشمندان اسلام باید راه حلی بر این بیندیشند. بهترین شاهد بر این تقابل افزایش تبلیغات اسلام‌هراسی و اسلام‌ستیزی با جهان رسانه است و حتی توسط شخصیت‌های برجسته‌ای همچون بوش به جنگ‌های صلیبی اشاره شده است و در سال‌های اخیر مکرون رئیس‌جمهور فرانسه خطاب به دولت ترکیه که خواهان پیوستن به اتحادیه اروپاست می‌گوید: «کشور ترکیه با هشتاد میلیون مسلمان جایی در اتحادیه اروپا ندارد». متأسفانه با وجود این تهدیدات روشن عده‌ای از مسلمانان چه در ایران و سایر کشورها مسلمان به غرب دل باختند و به چشم امید به دولت‌های غربی نگاه می‌کنند و این تهدیدات را سهواً و یا عمداً نمی‌بینند. البته ناگفته نماند که روی سخن ما به دولت‌های غربی است؛ نه مردم غرب؛ چرا که انسان از آن جهت که انسان است طبع صلح‌طلب و ضد خشونت‌ی دارد؛ گرچه آدم‌های افراطی در همه جوامع وجود دارند. اینک نوبت به این سؤال می‌رسد که چرا جمهوری اسلامی استفاده از دانش هسته‌ای حق مسلم خود می‌داند؟ با عنایت

بر سخنرانی‌های رهبر معظم انقلاب دو بعد عمده در این رابطه ملاحظه می‌شود: بعد اول: قدرت علمی در جهان مبنا و پایه قدرت اقتصادی است و دانش هسته‌ای یکی از بزرگ‌ترین دستاوردهای بشری است که گستره کاربرد آن طیف وسیعی از نیازهای اقتصادی، کشاورزی - افزایش کم‌وکیف محصولات کشاورزی، رفع مخاطراتی از قبیل آفت‌زدگی و ایرادات ژنتیکی، انرژی و سوخت، جای‌گزینی برای نفت، تولید برق و تصفیه آب و به‌ویژه با توجه به پایان تدریجی منابع نفت، آینده بلندمدت کشور در رابطه با انرژی تأمین خواهد شد. پزشکی و سلامت، درمان و تشخیص بیماری‌ها، انرژی پاک و سلامت محیط زیست را پوشش می‌دهد که هر یک از آنها از اهمیت شایسته‌ای برخوردار است؛ بنابراین با توجه به تنوع مصارفی، و کاربردهای فراوان در عرصه‌های مختلف، دلیل قابل موجهی برای داشتن تولید هسته‌ای وجود دارد.

بعد دوم: مسئله دانش هسته‌ای از بعد سیاسی و اجتماعی نیز حائز اهمیت است. قضیه هسته‌ای از مظاهر دفاع از عزت، اعتماد به نفس، ایستادگی ملت ایران در برابر دشمنان است و موجب بروز روحیه خودباوری در میان جوانان کشور خواهد شد، به طوری که موجب می‌شود گام‌های بلندی در عرصه‌های مختلف با اعتماد به نفس و ما می‌توانیم، بردارند. این مسئله موجب مباهات ایران به‌عنوان یک کشور اسلامی خواهد بود.

## فهرست

- بخش اول: قوانین ..... ۱۱
- قانون عضویت دولت جمهوری اسلامی ایران در اتحادیه جهانی  
بهره‌برداران هسته‌ای مصوب ۱۳۹۰ ..... ۱۲
- قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون کمک‌رسانی به  
هنگام وقوع حادثه هسته‌ای یا فوریت رادیولوژیکی و کنوانسیون اعلام  
فوری حادثه هسته‌ای مصوب ۱۳۷۹ ..... ۱۹
- قانون سازمان انرژی اتمی ایران ..... ۴۰
- قانون پیمان منع استقرار سلاح‌های هسته‌ای و سایر سلاح‌های انهدام  
دسته‌جمعی مصوب ۱۳۵۰ ..... ۴۷
- قانون پیمان بین‌المللی منع گسترش سلاح‌های هسته‌ای مصوب ۱۳۴۸ ... ۵۳
- قانون مربوط به الحاق دولت شاهنشاهی ایران به قرارداد مربوط به منع  
آزمایش‌های سلاح هسته‌ای در جو و فضای ماورای جو و زیر آب ..... ۶۱
- قانون موافقت‌نامه همکاری در زمینه استفاده صلح‌جویانه از انرژی  
هسته‌ای بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت فدراسیون روسیه  
مصوب ۱۳۷۲ ..... ۶۴
- قانون موافقت‌نامه همکاری در زمینه استفاده صلح‌جویانه از انرژی  
هسته‌ای بین سازمان انرژی اتمی ایران و وزارت پژوهش و تکنولوژی  
جمهوری فدرال آلمان مصوب ۱۳۵۶ ..... ۶۹
- قانون موافقت‌نامه همکاری دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری هند  
در زمینه استفاده صلح‌جویانه از انرژی هسته‌ای مصوب ۱۳۵۶ ..... ۷۶
- قانون موافقت‌نامه همکاری برای استفاده صلح‌جویانه از نیروی اتمی بین  
دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری فرانسه مصوب ۱۳۵۳ ..... ۷۹
- قانون موافقت‌نامه همکاری برای استفاده صلح‌جویانه از انرژی اتمی بین  
دولت شاهنشاهی ایران و دولت کانادا مصوب ۱۳۵۱ ..... ۸۳
- قانون موافقت‌نامه همکاری در زمینه کاربردهای صلح‌جویانه از انرژی  
هسته‌ای بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری خلق چین  
مصوب ۱۳۷۲ ..... ۹۰



قانون مربوط به اساسنامه مؤسسه بین‌المللی انرژی اتمی .....	۹۵
قانون پذیرش اصلاحیه بند (الف) ماده (۱۴) اساسنامه آژانس بین‌المللی انرژی اتمی مصوب ۱۳۸۰ .....	۱۲۲
قانون اصلاح ماده ششم اساسنامه مؤسسه بین‌المللی انرژی اتمی مصوب ۱۳۵۰ .....	۱۲۳
قانون موافقت‌نامه مزایا و مصونیت‌های آژانس بین‌المللی انرژی اتمی مصوب ۱۳۵۲ .....	۱۲۸
قانون مربوط به اساسنامه مؤسسه بین‌المللی انرژی اتمی مصوب ۱۳۳۷ .....	۱۴۰
قانون اقدام متناسب و متقابل دولت جمهوری اسلامی ایران در اجرای برجام مصوب ۱۳۹۴ .....	۱۶۵

## بخش دوم: آیین‌نامه‌ها ..... ۱۶۹

آیین‌نامه معاملات شرکت مادر تخصصی تولید و توسعه انرژی اتمی ایران مصوب ۱۳۸۷ .....	۱۷۰
آیین‌نامه معاملات شرکت مادر تخصصی تولید مواد اولیه و سوخت هسته‌ای مصوب ۱۳۸۷ .....	۱۸۵
آیین‌نامه استخدامی شرکت مادر تخصصی تولید مواد اولیه و سوخت هسته‌ای ایران و شرکت مادر تخصصی تولید و توسعه انرژی اتمی ایران مصوب ۱۳۸۵ .....	۲۰۱
آیین‌نامه مالی شرکت مادر تخصصی تولید مواد اولیه و سوخت هسته‌ای ایران مصوب ۱۳۸۴ هیئت وزیران ۱۳۸۲ شورای عالی اداری .....	۲۳۷
آیین‌نامه معاملات سازمان انرژی اتمی ایران مصوب ۱۳۷۹ .....	۲۴۴
آیین‌نامه استخدامی شرکت‌ها و واحدهای تحت پوشش سازمان انرژی اتمی ایران .....	۲۵۷
آیین‌نامه مالی سازمان انرژی اتمی ایران .....	۲۵۸
آیین‌نامه استخدامی سازمان انرژی اتمی ایران مصوب ۱۳۷۹ .....	۲۶۴
آیین‌نامه مالی شرکت مادر تخصصی تولید و توسعه انرژی اتمی ایران مصوب ۱۳۸۴ .....	۳۰۸

بخش سوم: موارد مرتبط	۳۱۴
تصویب‌نامه راجع به شرکت‌های اکتشاف و تأمین مواد اولیه صنعت هسته‌ای ایران	۳۱۵
مصوبه شورای عالی اداری راجع به تفکیک وظایف اجرایی سازمان انرژی اتمی ایران	۳۱۶
اساسنامه شرکت مادر تخصصی تولید و توسعه انرژی ایران مصوب ۱۳۸۳ با اصلاحات و الحاقات بعدی	۳۱۸
اساسنامه شرکت مادر تخصصی تولید مواد اولیه و سوخت هسته‌ای ایران	۳۲۸
سیاست‌ها و برنامه‌های مربوط به تربیت نیروی انسانی متخصص و اولویت‌بندی در تحقیقات هسته‌ای	۳۳۹

**بخش اول**

**قوانین**

## قانون عضویت دولت جمهوری اسلامی ایران در اتحادیه جهانی بهره‌برداران هسته‌ای مصوب ۱۳۹۰/۱۱/۹ مجلس شورای اسلامی

**ماده واحده-** به دولت اجازه داده می‌شود در «اتحادیه جهانی بهره‌برداران هسته‌ای» به شرح اساسنامه پیوست عضویت یابد و نسبت به پرداخت حق عضویت مربوط، اقدام نماید.

**تبصره-** اعمال بند (۵) این اساسنامه در خصوص جمهوری اسلامی ایران با رعایت اصل هفتاد و هفتم (۷۷) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران است.

### اساسنامه اتحادیه جهانی بهره‌برداران هسته‌ای ۱ فوریه ۱۹۸۹ (۱۳۶۷/۱۱/۱۲)

#### مقدمه

برخورداری تمام مردم دنیا از مزایای انرژی هسته‌ای منوط به ارتقاء عملکرد ایمنی هسته‌ای به بالاترین سطح می‌باشد. در این راستا مسئولیت تأمین ایمنی انرژی هسته‌ای برعهده سازمان‌هایی است که بهره‌برداران نیروگاه‌های هسته‌ای به شمار می‌آیند. به بیان دیگر هر بهره‌بردار به‌تنهایی مسئولیت تضمین ایمنی هسته‌ای را بر عهده دارد. بهره‌برداران مسئولیت جمعی فراهم نمودن زمینه همکاری مشترک، بهبود عملکرد و ارتقاء ایمنی نیروگاه‌های فعال هسته‌ای را نیز بر عهده دارند.

یک روش مؤثر در بهبود سطح ایمنی و افزایش قابلیت‌های انرژی هسته‌ای، تبادل اطلاعات متقابل در خصوص بهره‌برداری از نیروگاه‌های هسته‌ای بین بهره‌برداران می‌باشد.

یکی از مسئولیت‌های جمعی مدیران ارشد هسته‌ای اطمینان از تبادل تجارب به‌شکلی مؤثر در تمامی سطوح مدیریتی است. بدین شکل بهره‌برداران از تجارب یکدیگر استفاده می‌کنند و یکدیگر را در رسیدن به سطح استاندارد مطلوب یاری می‌رسانند.

به منظور تأمین اهداف فوق، بهره‌برداران نیروگاه‌های اتمی از سراسر دنیا تصمیم به تشکیل این اتحادیه جهانی گرفتند. این اساسنامه به منظور تعیین اهداف و ساختار اتحادیه جهانی بهره‌برداران هسته‌ای که از این پس اتحادیه نامیده می‌شود و بر اساس دلایل فوق‌الذکر بنا شده، ارائه گردیده است.

### اهداف

هدف اتحادیه ارتقاء سطح ایمنی و بهره‌برداری مطمئن از نیروگاه‌های هسته‌ای به واسطه تبادل اطلاعات و تشویق ارتباطات، تطبیق و تقلید بین اعضاء می‌باشد. در راستای دستیابی به این اهداف، اتحادیه می‌کوشد:

- تبادل اطلاعات در زمینه بهره‌برداری و تجارب مطلوب به‌دست‌آمده را به‌صورت دوجانبه یا چندجانبه در میان اعضاء ارتقاء بخشد.

- به گردآوری و نگهداری داده‌های مربوط به بهره‌برداری از نیروگاه‌های هسته‌ای پرداخته و امکان دسترسی اعضاء اتحادیه را به این اطلاعات فراهم آورد.  
- در زمینه اطلاع‌رسانی به موقع در خصوص اطلاعات به‌دست‌آمده از حوادث واقع شده، فعال باشد.

- به تجزیه و تحلیل حوادث رخ داده در نیروگاه‌های هسته‌ای سرتاسر جهان بپردازد و در ضمن شناسایی عوامل حوادث، نتایج به‌دست‌آمده را منتشر نماید.  
- روش‌ها و استانداردها را از طریق برگزاری کارگاه‌های آموزشی، سمینارها و بازدیدهای فنی میان اعضاء به اشتراک گذارد.

- زمینه حمایت‌های فنی و ساختاری میان اعضاء را شناسایی نماید.  
- برقراری ارتباط نزدیک با دیگر سازمان‌های بین‌المللی مانند آژانس بین‌المللی انرژی اتمی و همکاری در جهت ارتقاء ایمنی و کارکرد مطمئن نیروگاه‌های هسته‌ای.

### اعضاء

با توجه به این‌که ایمنی هر نیروگاه هسته‌ای تأثیر مهمی در موجودیت و پذیرش دیگر نیروگاه‌های هسته‌ای در سرتاسر جهان دارد تمامی اعضای اتحادیه باید اهداف این اساسنامه را پیگیری و اجراء نمایند. تمامی اعضا باید مسئولیت بهره‌برداری نیروگاه‌های تحت پوشش را بر عهده بگیرند و در عین حال تجارب

بهره‌برداری خود را در اختیار دیگر بهره‌برداران قرار دهند و به آنها کمک نمایند. برای روان‌سازی جریان اطلاعات وارده به اتحادیه، هر عضو باید اطلاعات دریافتی را حفظ کرده و تنها زمانی به نشر اطلاعات در خارج از چهارچوب اتحادیه بپردازد که مجوز انتشار را از عضو اتحادیه که خبر، مربوط به آن می‌باشد، کسب کرده باشد.

### سازماندهی اتحادیه

#### ۱- ساختار

ساختار اتحادیه از یک مجمع عمومی، هیئت‌مدیره اصلی، مرکز هماهنگی و مراکز منطقه‌ای تشکیل شده است که در ادامه به تشریح آنها پرداخته می‌شود.

#### ۲- عضویت

هر بهره‌بردار نیروگاه هسته‌ای می‌تواند به اتحادیه بپیوندد به شرط آن که اهداف اتحادیه را پشتیبانی و حمایت نماید و به آن پایبند باشد. ثبت‌نام در اتحادیه می‌تواند به طرق زیر باشد:

- به‌عنوان یک بهره‌بردار مستقل یا

- از طریق مشارکت یک سازمان بهره‌بردار، به نمایندگی از گروه بهره‌برداران به‌عنوان یک عضو اتحادیه.

یک بهره‌بردار یا سازمان بهره‌بردار نمی‌تواند عضوی از اتحادیه باشد مگر این‌که در یک مرکز منطقه‌ای فعالیت نماید. هر بهره‌بردار یا سازمان بهره‌بردار در پیوستن به هر مرکز منطقه‌ای یا مراکز مطلوب مورد نیاز خود مختار است.

عضویت در یک مرکز منطقه‌ای امتیازات زیر را به هر عضو می‌دهد:

- به اطلاعات بهره‌برداری از نیروگاه‌های هسته‌ای دیگر اعضاء دسترسی داشته باشد؛

- در ارتباط مستقیم با هر عضو دیگر اتحادیه باشد؛

فعالیت‌های بین منطقه‌ای مهم و برجسته با توافق طرفین موردنظر به‌طور مجزا اجراء می‌شود.

اعضای هر مرکز منطقه‌ای خود تصمیم می‌گیرند که چگونه مرکز خود را سازماندهی و اداره نمایند. رهنمودهای ارائه‌شده در این اساسنامه در مورد

سازماندهی مرکز منطقه‌ای تنها جهت کسب اطمینان از سازگاری روش‌های کاری مراکز منطقه‌ای و مراکز هماهنگ‌کننده می‌باشد.

#### مجمع عمومی

هر عضو اتحادیه می‌تواند نماینده یا ناظری رسمی در مجمع عمومی داشته باشد. مجمع عمومی وظیفه تصویب تغییرات پیشنهادی در اساسنامه اتحادیه و بررسی نقطه نظرات هیئت‌مدیره را بر عهده دارد.

مجمع عمومی یک نشست عمومی سالانه دارد. دیگر نشست‌ها تحت عنوان نشست‌های عمومی فوق‌العاده تشکیل می‌شوند.

مجمع عمومی هر دو سال یک بار رئیسی برای اتحادیه انتخاب می‌نماید که طی این دو سال در نشست‌های عمومی سالانه وظایف خود را به انجام می‌رساند. ریاست سمتی افتخاری است که از سوی هیئت‌مدیره به فردی که در راستای اهداف اتحادیه تلاش می‌کند، تخصیص می‌یابد. رئیس، مسئولیت سازماندهی نشست دوسالانه را بر عهده دارد. در این نشست دوسالانه، هیئت‌مدیره فعالیت‌ها و پیشرفت‌ها را برای اعضای اتحادیه تشریح می‌نماید.

اتفاق نظر در تمامی موضوعات، اصل وجودی اتحادیه است. به هر حال اگر رأی قطعی ضروری باشد، مراتب طبق مفاد اساسنامه اتحادیه صورت می‌پذیرد.

#### هیئت‌مدیره

هیئت‌مدیره اتحادیه کلیه فعالیت‌های اتحادیه را مدیریت کرده و مرکب از هشت یا نه عضو دارای رأی به شرح زیر می‌باشد:

- رئیس هیئت‌مدیره هر مرکز منطقه‌ای؛
- یک عضو منتخب از سوی هیئت‌مدیره در هر مرکز منطقه‌ای؛
- رئیسی که از سوی اعضاء هیئت انتخاب می‌شود می‌تواند خارج از اعضاء هیئت انتخاب شده و یا یک عضو ملحق شده به اعضاء هیئت باشد.
- رئیس برای مدت دو سال انتخاب شده و تنها برای چهار سال پیاپی می‌تواند انجام‌وظیفه نماید، مگر آنکه هیئت‌مدیره تصمیم دیگری اتخاذ نماید.
- مدیر مرکز هماهنگی و مدیران مراکز چهارگانه از اعضاء بدون حق رأی هیئت‌مدیره هستند.

تصمیمات هیئت با تصویب اکثریت پذیرفته می‌شود. در صورت تساوی، رئیس حق رأی نهایی را داراست. هیئت‌مدیره در صورت لزوم می‌تواند کمیته‌های مشورتی را تشکیل دهد.

### مرکز هماهنگی

#### ۱- سازماندهی

مرکز هماهنگی باید تحت نظر هیئت‌مدیره اتحادیه عمل نماید.

#### ۲- عملکرد

مسئولیت اولیه مرکز هماهنگی، کمک به مراکز منطقه‌ای جهت ایجاد هماهنگی در کلیات امور و برقراری ارتباط مناسب جهت اجرای اهداف اتحادیه می‌باشد. اهداف مرکز هماهنگی در این راستا عبارتند از:

- هماهنگی اهداف و رهنمودهای اتحادیه در مراکز منطقه‌ای؛
- استفاده از اساسنامه‌ها، روش‌های کاری و ساختارهای سازمانی همسان در میان مراکز منطقه‌ای؛
- اطمینان از هماهنگی سامانه (سیستم)های پردازش داده‌ها و ارتباطات در اتحادیه؛

- حمایت و پشتیبانی در زمینه رفع موانع و محدودیت‌های زبانی، جغرافیایی و دیگر مرزها در زمان اجرای مسئولیت‌ها و اهداف اتحادیه؛

- پرهیز از دوباره‌کاری در میان مراکز منطقه‌ای.

مرکز هماهنگی همچنین وظایف زیر را بر عهده دارد:

- مساعدت و همکاری با مراکز منطقه‌ای در دایره ساختن سازمان‌ها؛
- مساعدت و همکاری با مجمع عمومی و هیئت‌مدیره در انجام وظایف؛
- تشکیل نشست‌های مجمع عمومی و نشست‌های هیئت‌مدیره؛
- تهیه گزارش سالانه در خصوص کارهای انجام گرفته اتحادیه؛
- تداوم همکاری نزدیک با سازمان‌های بین‌المللی همچون آژانس بین‌المللی انرژی اتمی، به منظور ارتقاء سطح ایمنی و کارکرد مطمئن نیروگاه‌های هسته‌ای.

#### ۳- کارکنان

کارکنان این مرکز متشکل از یک مدیر به‌علاوه حداقل یک نماینده از هر



مرکز منطقه‌ای می‌باشند. کارکنان دائم دیگری نیز استخدام می‌شوند و تعداد کل کارکنان توسط هیئت‌مدیره تعیین می‌شود. مدیر را هیئت‌مدیره انتخاب می‌نماید. انتصاب برای مدت دو سال می‌باشد و در صورت لزوم تمدید می‌شود.

#### ۴- بودجه

مرکز هماهنگی از سوی مراکز منطقه‌ای و به‌طور تساوی تأمین بودجه می‌شود. هرگونه استثنایی در این خصوص و تأمین بودجه برای هرگونه سرمایه‌گذاری خاص با تصمیمات هیئت‌مدیره انجام می‌شود.

#### مراکز منطقه‌ای

##### ۱- سازماندهی

هر مرکز منطقه‌ای تحت مدیریت هیئت‌مدیره انجام وظیفه می‌نماید. این هیئت، مدیری را برای مرکز انتخاب می‌نماید که به‌عنوان یک عضو بدون حق رأی در هیئت‌مدیره فعالیت می‌نماید.

##### ۲- عملکرد

در راستای پیشبرد اهداف اتحادیه، هر مرکز منطقه‌ای در ارتباط نزدیک با مرکز هماهنگی و دیگر مراکز منطقه‌ای قرار دارد. مرکز منطقه‌ای همچنین به‌منظور برقراری ارتباط مؤثر در میان اعضاء منطقه فعالیت می‌نماید. هر مرکز منطقه‌ای فعالیت‌های زیر را انجام می‌دهد. البته تنها به موارد زیر محدود نمی‌شود. بخشی از فعالیت‌های هر مرکز منطقه‌ای به قرار زیر می‌باشد. با در نظر داشتن این مطلب که لزوماً محدود به این موارد نخواهد بود.

- گردآوری، تحلیل و تجزیه داده‌ها مرتبط با بهره‌برداری ایمن

- انتشار اطلاعات مربوط به تجارب بهره‌برداری در میان اعضاء مرکز منطقه‌ای

و مرکز هماهنگی

- مدیریت سایر روش‌های انتقال اطلاعات نظیر:

بازدید به‌منظور تبادل اطلاعات فنی در میان اعضاء مراکز منطقه‌ای کارگاه‌ها

تماس با سایر اعضاء در دیگر مراکز منطقه‌ای

##### ۳- کارکنان

کارکنان هر مرکز منطقه‌ای تحت مدیریت مدیر آن مرکز منطقه‌ای قرار دارند و سیاست‌ها و بودجه هر مرکز به تصویب هیئت‌مدیره آن مرکز منطقه‌ای می‌رسد.

۴- بودجه

تأمین بودجه هر مرکز منطقه‌ای به‌طور کامل به عهده اعضای آن می‌باشد.

**تأسیس اتحادیه**

نشست افتتاحیه، اتحادیه را تأسیس و اولین رئیس و همچنین اولین رئیس هیئت‌مدیره اتحادیه را انتخاب می‌نماید.

اولین مدیر مراکز هماهنگی در این نشست افتتاحیه تعیین می‌شود و تا یک سال پس از تشکیل اتحادیه در این پست ابقاء می‌شود.

## **قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون کمک‌رسانی به هنگام وقوع حادثه هسته‌ای یا فوریت رادیولوژیکی و کنوانسیون اعلام فوری حادثه هسته‌ای مصوب ۱۳۷۹/۲/۲۱ مجلس شورای اسلامی**

**ماده واحده-** به دولت جمهوری اسلامی ایران اجازه داده می‌شود به کنوانسیون «کمک‌رسانی به هنگام وقوع حادثه هسته‌ای یا فوریت رادیولوژیکی» و کنوانسیون «اعلام فوری حادثه هسته‌ای» به شرح پیوست با لحاظ شرایط زیر ملحق گردد و اسناد مربوط را تسلیم نماید:

۱- اعلام مصونیت و معافیت مالیاتی و خودداری از اقامه دعوا و سایر موارد مندرج در بندهای (۲) و (۳) ماده (۸) و بند (۲) ماده (۱۰) کنوانسیون «کمک‌رسانی به هنگام وقوع حادثه هسته‌ای یا فوریت رادیولوژیکی» برای جمهوری اسلامی ایران لازم‌الرعایه نمی‌باشد.

هیئت وزیران می‌تواند در صورت صلاحدید به‌طور موردی، در اعمال بند (۱۰) ماده (۸) و بند (۶) ماده (۱۰)، اعلام انصراف نماید.

۲- حل اختلاف موضوع بند (۲) ماده (۱۳) کنوانسیون «کمک‌رسانی به هنگام وقوع حادثه هسته‌ای یا فوریت رادیولوژیکی» و بند (۲) ماده (۱۱) کنوانسیون «اعلام فوری حادثه هسته‌ای» برای جمهوری اسلامی ایران لازم‌الرعایه نمی‌باشد. هیئت دولت می‌تواند در مواردی که به صورت موردی ارجاع به داوری هنگام بروز اختلاف به مصلحت باشد با رعایت مقررات داخلی اقدام نماید.

### **کنوانسیون اعلام فوری حادثه هسته‌ای**

دولت‌های عضو این کنوانسیون، با علم به اینکه فعالیت‌های هسته‌ای در قلمرو تعدادی از دولت‌ها در حال انجام می‌باشد، با توجه به اینکه اقدامات گسترده‌ای جهت تضمین ایمنی سطح بالای فعالیت‌های هسته‌ای به‌منظور پیشگیری از حوادث هسته‌ای و کاهش اثرات چنین حوادثی در صورت وقوع، انجام پذیرفته و همچنان ادامه دارد، با علاقه به تحکیم همکاری‌های وسیع‌تر بین‌المللی در

راستای توسعه و استفاده از انرژی هسته‌ای توأم با ایمنی. با اعتقاد به ضرورت فراهم نمودن اطلاعات مربوط در خصوص حوادث هسته‌ای برای دولت‌ها در کوتاه‌ترین زمان ممکن به‌منظور کاهش اثرات رادیولوژیکی در ماورای مرزها، و با توجه به سودمندی توافق‌های دوجانبه و چندجانبه پیرامون تبادل اطلاعات در این زمینه، به شرح زیر توافق نموده‌اند:

#### ماده ۱- حدود اجراء:

۱- این کنوانسیون در صورت وقوع هر حادثه‌ای که دربرگیرنده تأسیسات یا فعالیت‌های یک دولت عضو یا اشخاص حقیقی و حقوقی تحت صلاحیت یا کنترل آن موضوع بند (۲) زیر، که مواد رادیواکتیو از آنها منتشر گردد یا احتمال انتشار آن وجود داشته باشد و چنین حادثه‌ای منجر به انتشار مواد مزبور در ماورای مرزهای بین‌المللی گردیده و یا احتمالاً به آن منجر گردد و این امر برای دولت دیگر از نظر ایمنی رادیولوژیکی حائز اهمیت باشد، اجراء می‌شود.

۲- تأسیسات و فعالیت‌های موضوع بند (۱) به شرح زیر می‌باشند:

الف- هر راکتور هسته‌ای در هر محل که واقع شده باشد؛

ب- هر گونه تأسیسات چرخه سوخت هسته‌ای؛

پ- هر گونه تأسیسات پسمانداری مواد رادیواکتیو؛

ت- حمل‌ونقل و نگهداری سوخت‌های هسته‌ای یا پسمان‌های رادیواکتیو؛

ث- تولید، استفاده، نگهداری، واگذاری و حمل‌ونقل رادیو ایزوتوپ‌ها برای اهداف کشاورزی، صنعتی، پزشکی، علمی و تحقیقاتی، و

ج- استفاده از رادیو ایزوتوپ‌ها برای تولید برق جهت اهداف فضای.

#### ماده ۲- اعلام و اطلاع:

در صورت وقوع حادثه مشروح در ماده (۱)، (که از این پس «حادثه هسته‌ای» نامیده می‌شود) دولت عضو موضوع ماده مذکور باید:

الف- بی‌درنگ از طریق آژانس بین‌المللی انرژی اتمی (که از این پس «آژانس» نامیده می‌شود) یا به‌طور مستقیم، دولت‌هایی را که از نظر فیزیکی به‌گونه‌ای که در ماده (۱) مشخص شده تحت‌تأثیر قرار گرفته یا احتمالاً تحت‌تأثیر قرار خواهند گرفت و نیز آژانس را از حادثه هسته‌ای، ماهیت و زمان وقوع و محل

دقیق آن در صورت اقتضاء مطلع نماید، و

ب- بی‌درنگ دولت‌های موضوع بند (الف) را به‌طور مستقیم یا از طریق آژانس و نیز خود آژانس را از اطلاعات موجود در رابطه با کاهش اثرات رادیولوژیکی در آن کشورها به‌گونه‌ای که در ماده (۵) مشخص شده، آگاه نماید.

**ماده ۳-** سایر حوادث هسته‌ای:

از نظر کاهش اثرات رادیولوژیکی، دولت‌های عضو می‌توانند وقوع حوادث هسته‌ای غیر از حوادث مشروح در ماده (۱) را نیز اعلام نمایند.

**ماده ۴-** وظایف آژانس:

آژانس باید:

الف- بی‌درنگ دولت‌های عضو و دولت‌های عضو آژانس و سایر دولت‌هایی را که از نظر فیزیکی به‌گونه‌ای که در ماده (۱) مشخص شده تحت تأثیر قرار گرفته یا احتمالاً تحت تأثیر قرار خواهند گرفت و سازمان‌های بین‌الدولی بین‌المللی ذی‌ربط (که از این پس «سازمان‌های بین‌المللی» نامیده می‌شوند) را به‌موجب بند (الف) ماده (۲) از دریافت اعلامیه مطلع نماید، و

ب- اطلاعات دریافتی به‌موجب بند (ب) ماده (۲) را بنا به تقاضا بی‌درنگ در اختیار هر یک از دولت‌های عضو، دولت‌های عضو آژانس یا سازمان بین‌المللی ذی‌ربط قرار دهد.

**ماده ۵-** اطلاعات قابل ارائه:

۱- اطلاعاتی که به‌موجب بند (ب) ماده (۲) ارائه می‌گردد باید شامل اطلاعات زیر که در آن موقع در دسترس دولت اعلام‌کننده است، باشد:

الف- زمان، محل دقیق در صورت اقتضاء و ماهیت حادثه هسته‌ای؛

ب- تأسیسات یا فعالیت مربوط؛

پ- علت احتمالی یا حتمی و گسترش قابل پیش‌بینی حادثه هسته‌ای در ارتباط با انتشار مواد رادیواکتیو در ماورای مرزها؛

ت- خصوصیات کلی انتشار رادیواکتیو از جمله، تا حدی که عملی و مقتضی باشد، ماهیت، حالت احتمالی فیزیکی و شیمیایی و مقدار، ترکیب و ارتفاع مؤثر انتشار رادیواکتیو؛

ث- اطلاعات مربوط به شرایط جوی و آبی فعلی و آبی که برای پیش‌بینی انتشار مواد رادیواکتیو در ماورای مرزها لازم است؛

ج- نتایج کنترل محیطی در رابطه با انتشار مواد رادیواکتیو در ماورای مرزها؛

چ- اقدامات به‌عمل‌آمده یا برنامه‌ریزی‌شده برای حفاظت محیط خارج از پایگاه؛

ح- عملکرد پیش‌بینی شده انتشار رادیواکتیو در طول زمان.

۲- اطلاعات مزبور در فواصل مناسب به‌وسیله اطلاعات بیشتری در مورد روند وضعیت اضطراری از جمله اتمام واقعی یا پیش‌بینی‌شده آن، تکمیل می‌گردد.

۳- اطلاعات دریافتی به‌موجب بند (ب) ماده (۲) بدون محدودیت قابل استفاده است، مگر در مواردی که چنین اطلاعاتی به‌طور محرمانه از سوی دولت عضو ارائه گردیده باشد.

**ماده ۶- مشاوره:**

دولت عضوی که اطلاعاتی را به‌موجب بند (ب) ماده (۲) ارائه می‌نماید، تا حدی که به‌طور معقول عملی باشد با فوریت به تقاضای مشورت و یا اطلاعات بیشتری که از سوی دولت عضو تحت تأثیر قرار گرفته، درخواست گردیده از نظر کاهش اثرات رادیولوژیکی در دولت مزبور پاسخ خواهد داد.

**ماده ۷- مقام‌های صالح و مراکز تماس:**

۱- هر دولت عضو به‌طور مستقیم یا از طریق آژانس، مقام‌های صالح خود و مرکز تماسی را که مسئول صدور و دریافت اعلامیه و اطلاعات موضوع ماده (۲) می‌باشند به آژانس و سایر دولت‌های عضو اعلام خواهد نمود. مراکز تماس یادشده و کانون مرکزی در آژانس به‌طور پیوسته در دسترس خواهند بود.

۲- هر دولت عضو بی‌درنگ آژانس را از هرگونه تغییراتی که ممکن است در اطلاعات موضوع بند (۱) رخ دهد، آگاه خواهد نمود.

۳- آژانس فهرست مقام‌های ملی و مراکز تماس مزبور و نیز مراکز تماس سازمان‌های بین‌المللی ذی‌ربط را با جدیدترین تغییرات آن نگاهداری نموده، در اختیار دولت‌های عضو و دولت‌های عضو آژانس و سازمان‌های بین‌المللی ذی‌ربط قرار خواهد داد.

**ماده ۸- کمک به دولت‌های عضو:**

آژانس طبق اساسنامه خود و بنا به درخواست دولت عضو که خود دارای فعالیت هسته‌ای نبوده لیکن با یک دولت غیر عضو دارای برنامه هسته‌ای فعال هم‌مرز باشد، بررسی‌هایی را پیرامون امکان ایجاد و اجرای نظام کنترل تشعشع به‌منظور تسهیل دستیابی به اهداف این کنوانسیون انجام خواهد داد.

#### ماده ۹- موافقت‌نامه‌های دوجانبه یا چندجانبه:

دولت‌های عضو در راه پیشبرد منافع مشترک خود می‌توانند در صورتی که مقتضی بدانند موافقت‌نامه‌های دوجانبه یا چندجانبه‌ای را در رابطه با موضوع این کنوانسیون منعقد نمایند.

#### ماده ۱۰- ارتباط با سایر موافقت‌نامه‌های بین‌المللی:

این کنوانسیون به حقوق و تعهدات متقابل دولت‌های عضو به‌موجب موافقت‌نامه‌های بین‌المللی موجود که به مسائل تحت پوشش این کنوانسیون مربوط می‌گردد یا به‌موجب موافقت‌نامه‌های بین‌المللی آتی که طبق موضوع و هدف این کنوانسیون منعقد خواهد شد، خللی وارد نمی‌سازد.

#### ماده ۱۱- حل‌وفصل اختلافات:

۱- در صورت بروز اختلاف بین دولت‌های عضو یا بین یک دولت عضو و آژانس در رابطه با تفسیر یا اجرای این کنوانسیون، طرف‌های اختلاف به‌منظور حل‌وفصل آن از طریق مذاکره یا هر طریق مسالمت‌آمیز دیگری که برای حل اختلاف مورد قبول آنها باشد، با یکدیگر مشورت خواهند نمود.

۲- چنانچه اختلافی از این قبیل بین دولت‌های عضو ظرف یک‌سال از تاریخ تقاضای مشورت به‌موجب بند (۱) قابل حل‌وفصل نباشد، بنا به تقاضای هریک از طرف‌ها، اختلاف مزبور به داوری و یا دیوان بین‌المللی دادگستری برای تصمیم‌گیری ارجاع خواهد گردید. در صورتی که اختلافی به داوری ارجاع گردد اگر ظرف شش‌ماه از تاریخ تقاضا، طرف‌های اختلاف قادر به توافق در مورد ترکیب هیئت داوری نگردند، هریک از آنها می‌تواند از رئیس دیوان بین‌المللی دادگستری یا دبیرکل سازمان ملل متحد درخواست تعیین یک یا چند داور را بنماید. در مواردی که تقاضای متعارضی از سوی طرف‌های اختلاف ارسال گردد، تقاضایی که به دبیر کل سازمان ملل متحد تقدیم گردیده، دارای اولویت خواهد بود.

۳- هر دولتی می‌تواند به هنگام امضای تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق به این کنوانسیون، اعلام کند که خود را ملزم به رعایت یک یا هر دو روش حل اختلاف که در بند (۲) پیش‌بینی گردیده است، نمی‌داند. سایر دولت‌های عضو ملزم به رعایت تشریفات حل اختلاف پیش‌بینی شده در بند (۲) در ارتباط با دولت عضوی که اعلامیه مزبور برای آن معتبر و مجری است نخواهند بود.

۴- دولت عضوی که اعلامیه‌ای طبق بند (۳) صادر نموده است می‌تواند در هر موقع انصراف از آن را به «امین اسناد» اعلام نماید.

#### ماده ۱۲- قابلیت اجرا:

۱- این کنوانسیون برای امضای کلیه دولت‌ها و نامیبیا به نمایندگی شورای سازمان ملل متحد برای نامیبیا، در دفتر مرکزی آژانس بین‌المللی انرژی اتمی در وین و دفتر مرکزی سازمان ملل متحد در نیویورک به ترتیب از (۲۶) سپتامبر و (۶) اکتبر ۱۹۸۶ میلادی برابر با (۴) و (۱۴) مهرماه ۱۳۶۵ هجری شمسی به مدت دوازده ماه یا تا زمان لازم‌الاجرا شدن آن، هر کدام از مدت‌ها که طولانی‌تر باشد، مفتوح خواهد بود.

۲- هر یک از دولت‌ها و نامیبیا به نمایندگی شورای سازمان ملل متحد برای نامیبیا، می‌توانند رضایت خود را نسبت به متعهد شدن به این کنوانسیون، از طریق امضا یا تودیع سند تنفیذ، پذیرش، تصویب پس از امضای مشروط به تنفیذ، پذیرش یا تصویب یا از طریق تودیع سند الحاق، اعلام نمایند. اسناد تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق نزد «امین اسناد» تودیع خواهد گردید.

۳- این کنوانسیون سی روز پس از اعلام رضایت سه دولت نسبت به متعهد شدن به آن، لازم‌الاجرا خواهد شد.

۴- برای هر دولتی که رضایت خود را نسبت به متعهد شدن به این کنوانسیون بعد از لازم‌الاجرا شدن آن اعلام می‌دارد، این کنوانسیون سی روز پس از تاریخ اعلام رضایت، برای آن دولت لازم‌الاجرا خواهد شد.

۵- الف- این کنوانسیون برای الحاق سازمان‌های بین‌المللی و سازمان‌های اتحاد منطقه‌ای که از سوی دولت‌های حاکم تشکیل گردیده و برای مذاکره، انعقاد و اجرای موافقت‌نامه‌های بین‌المللی در مورد مسائل تحت پوشش این کنوانسیون



ذی صلاح می‌باشد، به‌نحوی که در این ماده مقرر گردیده است، مفتوح خواهد بود.  
ب- سازمان‌های مزبور در مواردی که در حیطه صلاحیت آنها می‌باشد، حقوق و تعهداتی را که این کنوانسیون برای دولت‌های عضو قائل گردیده است، از سوی خود اعمال و اجرا خواهند نمود.

پ- سازمان مزبور به هنگام سپردن سند الحاق، باید اعلامیه‌ای حاکی از حدود صلاحیت خود را در مورد مسائل تحت پوشش این کنوانسیون برای «امین اسناد» ارسال نماید.

ت- سازمان یادشده دارای حق رأی، اضافه بر آنچه دولت‌های عضو از آن برخوردار هستند، نخواهد بود.

#### ماده ۱۳- اجرای موقت:

هر دولتی می‌تواند پس از امضاء یا در تاریخ دیرتری قبل از لازم‌الاجرا شدن این کنوانسیون در مورد آن دولت، اعلام نماید که به‌طور موقت آن را اجرا خواهد نمود.

#### ماده ۱۴- اصلاحیه‌ها:

۱- هر دولت عضو می‌تواند اصلاحیه‌هایی را در مورد این کنوانسیون پیشنهاد نماید. اصلاحیه پیشنهادی به «امین اسناد» تسلیم می‌گردد و او به فوریت آن را بین کلیه دولت‌های عضو توزیع خواهد نمود.

۲- چنانچه اکثریت دولت‌های عضو تقاضای برگزاری اجلاسی را برای بررسی اصلاحیه‌های پیشنهادی بنمایند، «امین اسناد» همگی دولت‌های عضو را به‌حضور در چنین اجلاسی که نباید زودتر از سی روز پس از انتشار دعوت‌نامه برپا گردد، فرا خواهد خواند. هرگونه اصلاحیه‌ای که در اجلاس به تصویب اکثریت دو سوم تمام دولت‌های عضو برسد در پروتکلی منعکس می‌گردد که برای امضای همه دولت‌های عضو در وین و نیویورک مفتوح خواهد بود.

۳- پروتکل یادشده سی روز پس از اعلام رضایت سه دولت نسبت به متعهد شدن به آن لازم‌الاجرا خواهد شد. برای هر دولتی که رضایت نسبت به متعهد شدن به پروتکل را پس از لازم‌الاجرا شدن آن اعلام کند، پروتکل مزبور سی روز پس از تاریخ اعلام رضایت، لازم‌الاجرا خواهد شد.

#### ماده ۱۵- کناره‌گیری:

۱- هر دولت عضو می‌تواند با اطلاعیه کتبی به «امین اسناد» از این کنوانسیون کناره‌گیری نماید.

۲- کناره‌گیری یک‌سال پس از تاریخی که «امین اسناد» اطلاعیه مربوط را دریافت نماید قابل اجرا خواهد شد.

**ماده ۱۶- امین اسناد:**

۱- دبیر کل آژانس «امین اسناد» این کنوانسیون خواهد بود.

۲- دبیر کل آژانس تمامی دولت‌های عضو و سایر دولت‌ها را بی‌درنگ از موارد زیر آگاه خواهد نمود:

الف- امضای این کنوانسیون یا هر پروتکل اصلاحی؛

ب- تودیع هر سند تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق که مربوط به این کنوانسیون یا هر پروتکل اصلاحی باشد؛

پ- هر اعلامیه یا انصراف از آن طبق ماده (۱۱)؛

ت- هر اعلامیه اجرای موقت این کنوانسیون طبق ماده (۱۳)؛

ث- لازم‌الاجرا شدن این کنوانسیون و هر اصلاحیه آن، و

ج- هر گونه کناره‌گیری انجام‌شده به موجب ماده (۱۵).

**ماده ۱۷- اعتبار متون و نسخه‌های مصدق:**

نسخه اصلی این کنوانسیون که اعتبار متون عربی، چینی، انگلیسی، فرانسوی، روسی و اسپانیایی آن برابر است، نزد دبیرکل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی تودیع خواهد شد و او نسخه‌های مصدق آن را به دولت‌های عضو و سایر دولت‌ها ارسال خواهد نمود.

در تأیید مراتب فوق، امضاء کنندگان زیر که به‌نحو مقتضی مجاز شده‌اند این کنوانسیون را که برای امضاء به‌گونه پیش‌بینی‌شده در بند (۱) ماده (۱۲) مفتوح می‌باشد، امضاء نموده‌اند.

این کنوانسیون در اجلاس ویژه کنفرانس عمومی آژانس بین‌المللی انرژی اتمی در وین به تاریخ بیست‌وششم سپتامبر یک‌هزار و نهصد و هشتاد و شش میلادی (۱۳۶۵/۷/۴ هجری شمسی) به تصویب رسید.

## کنوانسیون کمک‌رسانی به هنگام وقوع حادثه هسته‌ای یا فوریت رادیولوژیکی

دولت‌های عضو این کنوانسیون،

با علم به اینکه فعالیت‌های هسته‌ای در قلمرو تعدادی از دولت‌ها در حال انجام است، با توجه به اینکه اقدامات گسترده‌ای جهت تضمین ایمنی سطح بالای فعالیت‌های هسته‌ای به‌منظور پیشگیری از حوادث هسته‌ای و کاهش اثرات آن در صورت وقوع، انجام پذیرفته و همچنان ادامه دارد، با علاقه به تحکیم همکاری‌های وسیع‌تر بین‌المللی در راستای توسعه و استفاده از انرژی هسته‌ای توأم با ایمنی، با اعتقاد به ضرورت وجود یک چارچوب بین‌المللی جهت تسهیل کمک‌رسانی فوری به هنگام وقوع حادثه هسته‌ای یا فوریت رادیولوژیکی به‌منظور کاهش اثرات آن، با توجه به سودمندی توافق‌های دوجانبه یا چندجانبه پیرامون مساعدت‌های متقابل در این زمینه و با عنایت به فعالیت‌های آژانس بین‌المللی انرژی اتمی در تنظیم رهنمودهایی برای ترتیبات کمک‌رسانی فوری متقابل در رابطه با حادثه هسته‌ای یا فوریت رادیولوژیکی، به شرح زیر توافق نموده‌اند:

### ماده ۱- مقررات کلی:

۱- دولت‌های عضو طبق مفاد این کنوانسیون به‌منظور تسهیل کمک‌رسانی فوری به هنگام وقوع حادثه هسته‌ای یا فوریت رادیولوژیکی برای کاهش آثار آن و محافظت از جان و مال و محیط‌زیست در مقابل اثرات انتشار مواد رادیواکتیو، متقابلاً با یکدیگر و با آژانس بین‌المللی انرژی اتمی (که از این پس «آژانس» نامیده می‌شود) همکاری خواهند نمود.

۲- به‌منظور تسهیل همکاری مزبور، دولت‌های عضو می‌توانند در مورد ترتیبات دوجانبه یا چندجانبه یا در صورت اقتضا تلفیقی از آنها جهت جلوگیری یا کاهش صدمات و خساراتی که ممکن است به هنگام حادثه هسته‌ای یا فوریت رادیولوژیکی، به وجود آید، توافق نمایند.

۳- دولت‌های عضو از آژانس درخواست می‌نمایند که در چارچوب اساسنامه خود، حداکثر تلاش خود را طبق مفاد این کنوانسیون به‌منظور پیشبرد، حمایت

و تسهیل همکاری بین دولت‌های عضو که در این کنوانسیون پیش‌بینی گردیده است، مبذول دارد.

#### ماده ۲- کمک‌رسانی:

۱- چنانچه دولت عضوی به هنگام وقوع حادثه هسته‌ای یا فوریت رادیولوژیکی نیاز به کمک داشته باشد اعم از آنکه منشأ چنین حادثه یا فوریتی در حیطه قلمرو، صلاحیت یا کنترل آن دولت باشد یا نباشد، دولت مزبور می‌تواند از هر دولت عضو دیگر به‌طور مستقیم یا از طریق آژانس و نیز از آژانس یا در صورت اقتضاء از سایر سازمان‌های بین‌الدولی بین‌المللی (که از این پس «سازمان‌های بین‌المللی» نامیده می‌شوند) تقاضای کمک نماید.

۲- دولت عضوی که درخواست کمک می‌کند باید میزان و نوع کمک موردنیاز را مشخص نموده و در صورت امکان اطلاعات لازم را در اختیار دولت کمک‌رساننده قرار دهد تا دولت مزبور بتواند میزان توانایی خود را در انجام این تقاضا تعیین نماید. چنانچه تعیین میزان و نوع کمک مورد نیاز برای دولت متقاضی مقدور نباشد، دولت کمک‌رساننده و دولت‌های متقاضی با مشورت یکدیگر در مورد میزان و نوع کمک لازم تصمیم‌گیری خواهند نمود.

۳- هر دولت عضوی که از آن تقاضای کمک می‌شود بی‌درنگ در این مورد اتخاذ تصمیم نموده و به‌طور مستقیم یا از طریق آژانس موقعیت خود را از نظر امکان کمک‌رسانی لازم و حدود و شرایط ارائه چنین کمکی به دولت متقاضی اعلام خواهد نمود.

۴- دولت‌های عضو در حدود توانایی‌های خود، کارشناسان، تجهیزات و موادی را که قادر به فراهم نمودن آن برای کمک‌رسانی به سایر دولت‌های عضو به‌هنگام وقوع حادثه هسته‌ای یا فوریت رادیولوژیکی می‌باشند و همچنین شرایط کمک‌رسانی به‌ویژه شرایط مالی که تحت آنها کمک‌رسانی امکان‌پذیر است، تعیین و به آژانس اعلام خواهد نمود.

۵- هر دولت عضوی می‌تواند در رابطه با معالجات پزشکی یا اسکان مجدد موقت مردم درگیر در حادثه هسته‌ای یا فوریت رادیولوژیکی در قلمرو دولت عضو دیگر تقاضای کمک نماید.

۶- آژانس طبق اساسنامه خود و به‌نحو مقرر در این کنوانسیون به تقاضای کمک‌رسانی دولت عضو یا دولت عضو آژانس به هنگام وقوع حادثه هسته‌ای یا فوریت رادیولوژیکی از راه‌های زیر پاسخ خواهد داد:

الف- فراهم‌نمودن و تخصیص منابع مالی مناسب برای این منظور؛  
 ب- ارسال فوری تقاضا به سایر دولت‌ها و سازمان‌های بین‌المللی که طبق اطلاعات آژانس ممکن است منابع لازم را در اختیار داشته باشند، و  
 پ- هماهنگ‌نمودن کمک در سطح بین‌المللی که ممکن است به این صورت فراهم گردد مشروط بر آنکه دولت متقاضی چنین تقاضایی نموده باشد.

### ماده ۳- رهبری و کنترل کمک‌رسانی:

جز در مواردی که به‌نحو دیگری توافق شده باشد:

الف- مسئولیت رهبری، کنترل، هماهنگی و نظارت کلی بر کمک‌رسانی به عهده دولت متقاضی در قلمرو خویش می‌باشد. دولت کمک‌رساننده، در مواردی که کمک‌رسانی مستلزم وجود کارکنانی باشد، با مشورت دولت متقاضی شخص مسئول را تعیین و فرد مزبور بی‌درنگ نظارت عملیاتی خود را بر روی کارکنان و تجهیزات مورد تدارک اعمال می‌نماید. شخص منصوب، نظارت خود را با همکاری مقام‌های ذی‌ربط دولت متقاضی انجام خواهد داد.

ب- دولت متقاضی در حد مقدمات خود، تسهیلات و خدمات محلی را برای اجرای مناسب و مؤثر کمک‌رسانی فراهم خواهد ساخت. همچنین حفاظت کارکنان، تجهیزات و موادی را که به‌وسیله یا از سوی دولت کمک‌رساننده به این منظور وارد قلمرو آن گردیده است، تضمین خواهد نمود.

پ- مالکیت تجهیزات و موادی که هر یک از طرف‌ها در طول دوره‌های کمک‌رسانی فراهم می‌نمایند به قوت خود باقی خواهد ماند و استرداد آنها تضمین می‌گردد.

ت- دولت عضو کمک‌رساننده در پاسخ به درخواست موضوع بند (۵) ماده (۲) امر کمک‌رسانی را در قلمرو خود هماهنگ خواهد نمود.

### ماده ۴- مقام‌های صالح و مراکز تماس:

۱- هر یک از دولت‌های عضو به‌طور مستقیم یا از طریق آژانس، مقام‌های صالح و مرکز تماسی را که مجاز به ارسال و دریافت تقاضاها و یا قبول پیشنهادهای

کمک‌رسانی می‌باشند، به آژانس و سایر دولت‌های عضو اعلام خواهد نمود. مراکز تماس مزبور و کانون مرکزی در آژانس به‌طور مداوم در دسترس خواهند بود.

۲- هر دولت عضو بی‌درنگ آژانس را از هرگونه تغییراتی که ممکن است در اطلاعات موضوع بند (۱) رخ دهد، آگاه خواهد نمود.

۳- آژانس به‌طور مرتب و سریع اطلاعات موضوع بندهای (۱) و (۲) را در اختیار دولت‌های عضو، دولت‌های عضو آژانس و سازمان‌های بین‌المللی ذی‌ربط قرار خواهد داد.

#### ماده ۵- وظایف آژانس:

دولت‌های عضو طبق بند (۳) ماده (۱) و بدون آنکه به سایر مفاد این کنوانسیون خللی وارد گردد، از آژانس درخواست می‌نمایند که:

الف- اطلاعات مربوط به موارد زیر را جمع‌آوری و بین دولت‌های عضو و دولت‌های عضو آژانس توزیع نماید:

۱- کارشناسان، تجهیزات و موادی را که می‌توان به هنگام وقوع حوادث هسته‌ای یا فوریت‌های رادیولوژیکی فراهم نمود،

۲- روش‌ها و فنون و نتایج به دست آمده از تحقیقات مربوط به مواجهه با حوادث هسته‌ای یا فوریت‌های رادیولوژیکی.

ب- دولت‌های عضو یا دولت عضو سازمان را در صورت تقاضا در هر یک از موارد زیر یا سایر موارد مقتضی یاری نماید:

۱- تنظیم طرح‌های اضطراری در مورد حوادث هسته‌ای و فوریت‌های رادیولوژیکی و قوانین مناسب،

۲- تنظیم برنامه‌های آموزشی مناسب برای کارکنان به‌منظور رسیدگی به حوادث هسته‌ای و فوریت‌های رادیولوژیکی،

۳- ارسال تقاضاهای کمک‌رسانی و اطلاعات مربوط به هنگام وقوع حادثه هسته‌ای یا فوریت رادیولوژیکی،

۴- تنظیم برنامه‌ها و روش‌ها و معیارهای مناسب برای کنترل تشعشع،

۵- انجام بررسی در مورد امکان ایجاد نظام‌های مناسب کنترل تشعشع.

پ- فراهم نمودن منابع مناسب تخصیص‌یافته برای دولت عضو یا دولت عضو

سازمان که متقاضی کمک‌رسانی است به هنگام وقوع حادثه هسته‌ای یا فوریت رادیولوژیکی به‌منظور انجام ارزیابی مقدماتی حادثه یا فوریت،  
 ت- عرضه مساعی جمیله خود به دولت‌های عضو و دولت‌های عضو سازمان به هنگام وقوع حادثه هسته‌ای یا فوریت رادیولوژیکی،  
 ث- ایجاد و حفظ دفتر رابط نزد سازمان‌های بین‌المللی ذی‌ربط به‌منظور کسب و تبادل اطلاعات و داده‌های مربوط و تهیه و ارائه فهرست چنین سازمان‌هایی به دولت‌های عضو، دولت‌های عضو سازمان و سازمان‌های یادشده.  
**ماده ۶-** محرمانه بودن و اعلامیه‌های عمومی:

۱- دولت متقاضی و دولت کمک‌رساننده هرگونه اطلاعات محرمانه‌ای را که در رابطه با کمک‌رسانی به هنگام وقوع حادثه هسته‌ای یا فوریت رادیولوژیکی در اختیار هر یک از آنها قرار می‌گیرد، محرمانه تلقی خواهند نمود. اطلاعات مزبور منحصراً به‌منظور کمک مورد توافق، به کار گرفته خواهد شد.  
 ۲- دولت کمک‌رساننده پیش از آنکه اطلاعات راجع به کمک‌رسانی در رابطه با حادثه هسته‌ای یا فوریت رادیولوژیکی در معرض آگاهی عموم قرار گیرد تمامی کوشش خود را برای هماهنگی با دولت متقاضی مبذول خواهد داشت.  
**ماده ۷-** بازپرداخت هزینه‌ها:

۱- دولت کمک‌رساننده می‌تواند ارائه کمک رایگان را به دولت متقاضی پیشنهاد کند. به هنگام بررسی امکان ارائه پیشنهاد کمک بر این اساس، دولت کمک‌رساننده موارد زیر را مد نظر قرار خواهد داد:

- الف- ماهیت حادثه هسته‌ای یا فوریت رادیولوژیکی،
- ب- مکان منشأ حادثه هسته‌ای یا فوریت رادیولوژیکی،
- پ- نیازهای کشورهای در حال توسعه،
- ت- نیازهای خاص کشورهای عاری از تأسیسات هسته‌ای، و
- ث- سایر عوامل مربوط.

۲- هنگامی که کمک به‌طور جزئی یا کلی بر اساس بازپرداخت هزینه‌ها فراهم می‌گردد، دولت متقاضی هزینه‌های خدمات ارائه‌شده به‌وسیله اشخاص یا سازمان‌هایی را که از سوی آن عمل نموده و نیز کلیه مخارج مرتبط با

کمک‌رسانی را تا حدی که مخارج مزبور به‌طور مستقیم به‌وسیله دولت متقاضی پرداخت نشده باشد، بازپرداخت خواهد نمود. جز در مواردی که به‌نحو دیگری توافق شده باشد، بازپرداخت سریعاً پس از ارائه درخواست بازپرداخت از سوی کمک‌رساننده به دولت متقاضی انجام خواهد شد و هزینه‌هایی به غیر از هزینه‌های محلی، آزادانه قابل انتقال خواهند بود.

۳- صرف‌نظر از مورد مندرج در بند (۲) دولت کمک‌رساننده در هر زمانی می‌تواند از بازپرداخت قسمتی از هزینه‌ها یا تمامی آن انصراف نموده و یا با تعویق آن موافقت نماید. در بررسی انصراف یا تعویق، دولت کمک‌رساننده نیازهای کشورهای در حال توسعه را مطرح نظر قرار خواهد داد.

#### ماده ۸- امتیازات، مصونیت‌ها و تسهیلات:

۱- دولت متقاضی، امتیازات، مصونیت‌ها و تسهیلات لازم برای انجام وظایف کمک‌رسانی را به کارکنان دولت کمک‌رساننده و کارکنانی که از سوی آن عمل می‌کنند، اعطاء خواهد نمود.

۲- دولت متقاضی، امتیازات و مصونیت‌های زیر را به کارکنان دولت کمک‌رساننده یا کارکنانی که از سوی آن عمل می‌کنند و اسامی آنها به‌طور مقتضی اعلام شده و مورد پذیرش دولت متقاضی قرار گرفته است، اعطاء خواهد نمود:

الف- مصونیت از توقیف، بازداشت و تعقیب قانونی از جمله صلاحیت کیفری، مدنی و اداری دولت متقاضی در مورد فعل یا ترک فعل کارکنان در اجرای وظایفشان، و

ب- معافیت از مالیات، عوارض و سایر هزینه‌ها به استثنای آنچه معمولاً جزئی از قیمت کالاها بوده یا در قبال خدمات ارائه‌شده در مورد انجام وظایف کمک‌رسانی آنها پرداخت می‌گردد.

۳- دولت متقاضی باید:

الف- به دولت کمک‌رساننده در مورد تجهیزات و اموالی که به‌وسیله دولت کمک‌رساننده به‌منظور کمک‌رسانی به قلمروی دولت متقاضی وارد می‌گردد، معافیت از مالیات، عوارض یا سایر هزینه‌ها را اعطاء نماید، و



ب- مصونیت تجهیزات و اموال مزبور را از توقیف و ضبط و مصادره فراهم آورد.

۴- دولت متقاضی، بازگرداندن تجهیزات و اموال یادشده را تضمین خواهد نمود. دولت متقاضی در صورت تقاضای دولت کمک‌رساننده تا آنجا که قادر باشد، ترتیب رفع آلودگی تجهیزات قابل استرداد را که در جریان کمک‌رسانی مورد استفاده قرار گرفته‌اند، قبل از بازگرداندن آنها خواهد داد.

۵- دولت متقاضی، ورود، اقامت و عزیمت کارکنان اعلام‌شده به‌موجب بند (۲) و تجهیزات و اموال مورد استفاده در کمک‌رسانی را از قلمرو خود تسهیل خواهد نمود.

۶- مفاد این ماده دولت متقاضی را ملزم به فراهم نمودن امتیازات و مصونیت‌های مندرج در بندهای مزبور برای اتباع یا اشخاص مقیم دائمی خود نمی‌نماید.

۷- کلیه افرادی که از امتیازات و مصونیت‌های موضوع این ماده بهره‌مند می‌گردند، بدون آنکه به امتیازات و مصونیت‌های مزبور خللی وارد آید، مکلف به رعایت قوانین و مقررات دولت متقاضی می‌باشند. آنها حق مداخله در امور داخلی دولت متقاضی را نیز نخواهند داشت.

۸- مفاد این ماده به حقوق و تعهداتی که به موجب سایر موافقت‌نامه‌های بین‌المللی یا قواعد عرفی حقوق بین‌الملل در مورد اعطای امتیازات و مصونیت‌ها پیش‌بینی شده است، لطمه‌ای وارد نمی‌نماید.

۹- هر دولتی می‌تواند به هنگام امضاء، تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق به این کنوانسیون اعلام نماید که خود را ملزم به رعایت تمامی یا قسمتی از بندهای (۲) و (۳) نمی‌داند.

۱۰- دولت عضوی که اعلامیه‌ای طبق بند (۹) صادر نموده است می‌تواند در هر موقع انصراف از آن را به «امین اسناد» اعلام نماید.

**ماده ۹-** عبور کارکنان، تجهیزات و اموال:

هر دولت عضو به تقاضای دولت متقاضی یا دولت کمک‌رساننده تلاش خواهد کرد عبور کارکنان، تجهیزات و اموال اعلام شده و مورد استفاده در جریان

کمک‌رسانی به کشور متقاضی یا بالعکس را از طریق قلمرو خود تسهیل کند.

#### ماده ۱۰-۱ دعاوی و جبران خسارات:

۱- دولت‌های عضو به‌منظور تسهیل حل و فصل دعاوی مندرج در این ماده با یکدیگر همکاری نزدیک خواهند داشت.

۲- جز در صورتی که به‌نحو دیگری توافق شده باشد، دولت متقاضی در مورد فوت یا مصدوم شدن اشخاص، خسارت دیدگی یا از بین رفتن اموال یا لطمه به محیط‌زیست که در قلمرو آن و یا سایر مناطق تحت صلاحیت یا کنترل آن در جریان کمک‌رسانی مورد درخواست به وقوع پیوسته باشد، موارد زیر را انجام خواهد داد:

الف- خودداری از اقامه دعوا علیه دولت کمک‌رساننده یا اشخاص حقیقی یا سایر اشخاص حقوقی که به نیابت از سوی آن عمل می‌نمایند،

ب- قبول مسئولیت رسیدگی به دعاوی مطروحه از سوی اشخاص ثالث علیه دولت کمک‌رساننده یا اشخاص حقیقی و یا سایر اشخاص حقوقی که به نیابت از سوی آن عمل می‌نمایند،

پ- مصون نگاهداشتن دولت کمک‌رساننده یا اشخاص حقیقی یا سایر اشخاص حقوقی که به نیابت از سوی آن عمل می‌کنند از دعاوی موضوع جزء (ب)، و

ت- جبران خسارت دولت کمک‌رساننده یا اشخاص حقیقی یا اشخاص حقوقی که به نیابت از سوی آن عمل می‌کنند در موارد زیر، جز در مواردی که سوء رفتار افرادی که موجب مرگ، آسیب، فقدان یا خسارت گردیده باشند:

۱- مرگ یا مصدوم شدن کارکنان دولت کمک‌رساننده یا اشخاصی که از سوی وی عمل می‌کنند،

۲- از بین رفتن یا خسارت وارده بر تجهیزات یا مواد غیر مصرفی مربوط به کمک‌رسانی.

۳- مفاد این ماده مانع جبران خسارت یا غرامت به‌موجب موافقت‌نامه‌های بین‌المللی قابل اجراء یا حقوق داخلی هر دولتی نمی‌گردد.

۴- مفاد این ماده دولت متقاضی را ملزم به اجرای تمامی یا قسمتی از بند

(۲) در مورد اتباع یا اشخاص مقیم دائمی خود نمی‌نماید.

۵- هر دولتی می‌تواند به هنگام امضاء، تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق به این کنوانسیون اعلام کند که:

- الف- خود را متعهد به تمام یا قسمتی از بند (۲) تلقی نمی‌کند،  
 ب- بند (۲) را به‌طور کلی یا در بعضی قسمت‌ها در مورد غفلت محض افرادی که موجب مرگ، آسیب، فقدان یا خسارت گردیده‌اند اجراء نخواهد نمود.  
 ۶- دولت عضوی که اعلامیه‌ای طبق بند (۵) صادر نموده است می‌تواند در هر موقع انصراف از آن را به «امین اسناد» اعلام کند.  
**ماده ۱۱- خاتمه کمک‌رسانی:**

دولت متقاضی یا دولت کمک‌رساننده می‌تواند در هر موقعی بعد از مشورت‌های لازم طی اعلامیه کتبی تقاضای خاتمه کمک‌رسانی را که طبق این کنوانسیون اعطاء و یا دریافت گردیده است، بنماید. پس از ارسال چنین تقاضایی طرف‌های ذی‌ربط در مورد ایجاد ترتیباتی برای اتمام کمک‌رسانی به‌نحو مناسب با یکدیگر مشورت خواهند نمود.

**ماده ۱۲- ارتباط با سایر موافقت‌نامه‌های بین‌المللی:**

این کنوانسیون به حقوق و تعهدات متقابل دولت‌های عضو به‌موجب موافقت‌نامه‌های بین‌المللی موجود که به مسائل تحت پوشش این کنوانسیون مربوط می‌گردد یا به‌موجب موافقت‌نامه‌های بین‌المللی آتی که طبق موضوع و هدف این کنوانسیون منعقد خواهد شد، خللی وارد نمی‌سازد.

**ماده ۱۳- حل و فصل اختلافات:**

۱- در صورت بروز اختلاف بین دولت‌های عضو یا بین یک دولت عضو و آژانس در رابطه با تفسیر یا اجرای این کنوانسیون، طرف‌های اختلاف به‌منظور حل و فصل آن از طریق مذاکره یا هر طریق مسالمت‌آمیز دیگری که برای حل اختلاف مورد قبول آنها باشد، با یکدیگر مشورت خواهند نمود.

۲- چنانچه اختلافی از این قبیل بین دولت‌های عضو ظرف یک‌سال از تاریخ تقاضای مشورت به موجب بند (۱) قابل حل و فصل نباشد، بنا به تقاضای هر یک از طرف‌ها، اختلاف مزبور به داوری و یا دیوان بین‌المللی دادگستری برای تصمیم‌گیری ارجاع خواهد گردید. در صورتی که اختلافی به داوری ارجاع گردد

اگر ظرف شش‌ماه از تاریخ تقاضا، طرف‌های اختلاف قادر به توافق در مورد ترکیب هیئت داوری نگردند، هر یک از آنها می‌تواند از رئیس‌دیوان بین‌المللی دادگستری یا دبیر کل سازمان ملل متحد درخواست تعیین یک یا چند داور را بنماید. در مواردی که تقاضاهای متعارضی از سوی طرف‌های اختلاف ارسال گردد، تقاضایی که به دبیر کل سازمان ملل متحد تقدیم گردیده، دارای اولویت خواهد بود.

۳- هر دولتی می‌تواند به هنگام امضاء، تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق به این کنوانسیون، اعلام کند که خود را ملزم به رعایت یک یا هر دو روش حل اختلاف که در بند (۲) پیش‌بینی گردیده است، نمی‌داند، سایر دولت‌های عضو ملزم به رعایت تشریفات حل اختلاف پیش‌بینی شده در بند (۲) در ارتباط با دولت عضوی که اعلامیه مزبور برای آن معتبر و مجری است نخواهند بود.

۴- دولت عضوی که اعلامیه‌ای طبق بند (۳) صادر نموده است می‌تواند در هر موقع انصراف از آن را به «امین اسناد» اعلام نماید.

#### ماده ۱۴- قابلیت اجراء:

۱- این کنوانسیون برای امضای کلیه دولت‌ها و نامیبیا به نمایندگی شورای سازمان ملل متحد برای نامیبیا، در دفتر مرکزی آرژانس بین‌المللی انرژی اتمی در وین و دفتر مرکزی سازمان ملل متحد در نیویورک به ترتیب از (۲۶) سپتامبر و (۶) اکتبر ۱۹۸۶ میلادی برابر با (۴) و (۱۴) مهر ماه ۱۳۶۵ هجری شمسی به مدت دوازده‌ماه یا تا زمان لازم‌الاجراء شدن آن، هر کدام از مدت‌ها که طولانی‌تر باشد، مفتوح خواهد بود.

۲- هر یک از دولت‌ها و نامیبیا به نمایندگی شورای سازمان ملل متحد برای نامیبیا، می‌توانند رضایت خود را نسبت به متعهد شدن به این کنوانسیون، از طریق امضاء یا تودیع سند تنفیذ، پذیرش، تصویب پس از امضای مشروط به تنفیذ، پذیرش یا تصویب یا از طریق تودیع سند الحاق، اعلام نمایند. اسناد تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق نزد «امین اسناد» تودیع خواهد گردید.

۳- این کنوانسیون سی روز پس از اعلام رضایت سه دولت نسبت به متعهد شدن به آن، لازم‌الاجراء خواهد شد.

۴- برای هر دولتی که رضایت خود را نسبت به متعهد شدن به این کنوانسیون بعد از لازم‌الاجراء شدن آن اعلام می‌دارد، این کنوانسیون سی روز پس از تاریخ اعلام رضایت، برای آن دولت لازم‌الاجراء خواهد شد.

۵- الف- این کنوانسیون برای الحاق سازمان‌های بین‌المللی و سازمان‌های اتحاد منطقه‌ای که از سوی دولت‌های حاکم تشکیل گردیده و برای مذاکره، انعقاد و اجرای موافقت‌نامه‌های بین‌المللی در مورد مسائل تحت پوشش این کنوانسیون ذی‌صلاح می‌باشند، به‌نحوی که در این ماده مقرر گردیده است، مفتوح خواهد بود.

ب- سازمان‌های مزبور در مواردی که در حیطه صلاحیت آنها می‌باشد، حقوق و تعهداتی را که این کنوانسیون برای دولت‌های عضو قائل گردیده است، از سوی خود را اعمال و اجراء خواهند نمود.

پ- سازمان مزبور به هنگام سپردن سند الحاق، باید اعلامیه‌ای حاکی از حدود صلاحیت خود را در مورد مسائل تحت پوشش این کنوانسیون برای «امین اسناد» ارسال نماید.

ت- سازمان یادشده دارای حق رأی، اضافه بر آنچه که دولت‌های عضو از آن برخوردار هستند، نخواهد بود.

#### ماده ۱۵- اجراء موقت:

هر دولتی می‌تواند پس از امضاء یا در تاریخ دیرتری قبل از لازم‌الاجراء شدن این کنوانسیون در مورد آن دولت، اعلام نماید که به‌طور موقت آن را اجراء خواهد نمود.

#### ماده ۱۶- اصلاحیه‌ها:

۱- هر دولت عضو می‌تواند اصلاحیه‌هایی را در مورد این کنوانسیون پیشنهاد نماید. اصلاحیه پیشنهادی به «امین اسناد» تسلیم می‌گردد و او به فوریت آن را بین کلیه دولت‌های عضو توزیع خواهد نمود.

۲- چنانچه اکثریت دولت‌های عضو تقاضای برگزاری اجلاسی را برای بررسی اصلاحیه‌های پیشنهادی بنمایند، «امین اسناد» همگی دولت‌های عضو را به حضور در چنین اجلاسی که نباید زودتر از سی روز پس از انتشار دعوت‌نامه برپا

گردد، فرا خواهد خواند. هرگونه اصلاحیه‌ای که در اجلاس به تصویب اکثریت دو سوم تمام دولت‌های عضو برسد در پروتکلی منعکس می‌گردد که برای امضاء همه دولت‌های عضو در وین و نیویورک مفتوح خواهد بود.

۳- پروتکل یادشده سی روز پس از اعلام رضایت سه دولت نسبت به متعهد شدن به آن لازم‌الاجراء خواهد شد. برای هر دولتی که رضایت نسبت به متعهد شدن به پروتکل را پس از لازم‌الاجراء شدن آن اعلام کند، پروتکل مزبور سی روز پس از تاریخ اعلام رضایت، لازم‌الاجراء خواهد شد.

#### ماده ۱۷- کناره‌گیری:

۱- هر دولت عضو می‌تواند با اطلاعیه کتبی به «امین اسناد» از این کنوانسیون کناره‌گیری نماید.

۲- کناره‌گیری یک‌سال پس از تاریخی که «امین اسناد» اطلاعیه مربوط را دریافت نماید قابل اجراء خواهد شد.

#### ماده ۱۸- امین اسناد:

۱- دبیرکل آژانس «امین اسناد» این کنوانسیون خواهد بود.  
 ۲- دبیرکل آژانس تمامی دولت‌های عضو و سایر دولت‌ها را بی‌درنگ از موارد زیر آگاه خواهد نمود:

الف- امضای این کنوانسیون یا هر پروتکل اصلاحی،  
 ب- تودیع هر سند تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق که مربوط به این کنوانسیون یا هر پروتکل اصلاحی باشد،

پ- هر اعلامیه یا انصراف از آن طبق مواد (۸)، (۱۰) و (۱۳)،

ت- هر اعلامیه اجرای موقت این کنوانسیون طبق ماده (۱۵)،

ث- لازم‌الاجراء شدن این کنوانسیون و هر اصلاحیه آن، و

ج- هرگونه کناره‌گیری انجام شده به‌موجب ماده (۱۷).

#### ماده ۱۹- اعتبار متون و نسخه‌های مصدق:

نسخه اصلی این کنوانسیون که اعتبار متون عربی، چینی، انگلیسی، فرانسوی، روسی و اسپانیایی آن برابر است، نزد دبیرکل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی تودیع خواهد شد و او نسخه‌های مصدق آن را به دولت‌های عضو و سایر

دولت‌ها ارسال خواهد نمود.

در تأیید مراتب فوق، امضاء کنندگان زیر که به نحو مقتضی مجاز شده‌اند این کنوانسیون را که برای امضاء به گونه پیش‌بینی شده در بند (۱) ماده (۱۴) مفتوح می‌باشد، امضاء نموده‌اند.

این کنوانسیون در اجلاس ویژه کنفرانس عمومی آژانس بین‌المللی انرژی اتمی در وین به تاریخ بیست‌وششم سپتامبر یکهزار و نهصد و هشتاد و شش میلادی (۱۳۶۵/۷/۴ هجری شمسی) به تصویب رسید.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده منضم به متن کنوانسیون در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ بیست‌ویکم اردیبهشت‌ماه یکهزار و سیصد و هفتاد و نه مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۷۹/۲/۲۹ به تأیید شورای نگهبان رسیده است.

## قانون سازمان انرژی اتمی ایران

**ماده ۱-** سازمان انرژی اتمی ایران که در این قانون سازمان نامیده می‌شود برای استفاده از اشعه و انرژی اتمی در صنایع و کشاورزی و خدمات و ایجاد نیروگاه‌های اتمی و کارخانه‌های شیرین کردن آب شور و تولید مواد اولیه مورد نیاز صنایع اتمی و ایجاد زیر بنای علمی و فنی لازم برای اجرای طرح‌های مزبور و همچنین برقراری هماهنگی و نظارت بر کلیه امور مربوط به انرژی اتمی در کشور تأسیس می‌گردد.

**ماده ۲-** سازمان دارای شخصیت حقوقی و استقلال مالی است و منحصراً تابع مقررات این قانون و اساسنامه مربوط و آیین‌نامه‌های استخدامی و مالی و اداری مخصوص به خود می‌باشد، مگر آن که در قانونی صراحتاً از «سازمان انرژی اتمی ایران» نام برده شده باشد.

**ماده ۳-** وظایف سازمان به قرار زیر است:

الف- توسعه و گسترش علوم و فنون اتمی در کشور و ایجاد زیربنای علمی و فنی لازم برای استفاده از علوم و فنون اتمی در برنامه‌های توسعه و تحول کشور.  
ب- انجام مطالعات و تحقیقات لازم در زمینه‌های مربوط به علوم و فنون اتمی.

ج- اهتمام در کاربرد علوم و فنون اتمی در صنایع و کشاورزی و خدمات.

د- ایجاد خدمات فنی موردنیاز کشور در زمینه علوم و فنون اتمی.

ه- انجام بررسی‌ها و عملیات اکتشافی برای تعیین منابع مواد اولیه صنایع اتمی از قبیل سوخت اتمی و مواد رادیواکتیو و بهره‌برداری از این منابع از طریق استخراج و تخلیص و استفاده از مواد مزبور در صنایع و نیروگاه‌ها و کارخانه‌ها و تأسیسات مختلف اتمی کشور.

سازمان موظف است اهتمام خود را برای تأمین سوخت اتمی و سایر مواد اصلی مورد نیاز صنایع اتمی کشور با توجه به نیازهای آینده به کار ببرد.

و- ایجاد نیروگاه‌های اتمی و بهره‌برداری از آنها برای کمک به تأمین نیروی برق موردنیاز کشور.